

Vapaa Sivistystyö ry
FRITT BILDNINGSARBETE RF

Eduskunta

Sivistysvaliokunta

Asia: Vapaa Sivistystyö ry (VST ry)

lausunto VNS 3/2021 vp

Valtioneuvoston selonteko

julkisen talouden suunnitelmasta

vuosille 2022-2025 huomioiden

koulutuspoliittisen selonteon VNS

1/2021 tavoitteet ja toimenpiteet,

korona-aikana syntyneet ongelmat

sekä veikkauksen tuotoilla

rahoitettavat kohteet

1. VST ry lausuu julkisen talouden suunnitelmasta huomioiden koulutuspoliittisen selonteon tavoitteet ja toimenpiteet seuraavasti:

VNS 1/2021 selonteossa linjataan: "Varmistetaan vapaan sivistystyön rahoituksen ennakoitavuus" (s.43)

VST ry:n mielestä julkisen talouden suunnitelmasta 2022-2025 rahoituksen ennakoitavuus varmistetaan jättämällä laskentapohjasta pois vuosien 2020-2021 VOS-suoritteet Covid19-pandemian sekä siihen liittyvien rajoitusten negatiivisista vaikutuksista suoritelmääriin. Vapaa Sivistystyö ry näkee koulutuspoliittisen selonteon tärkeimpänä linjauksena vapaan sivistystyön rahoituksen kehittämistä ennakoivasti, jotta oppilaitosten ylläpitäjät voivat kehittää sivistävää koulutustoimintaansa kestävästi, strategisesti ja pitkäjänteisesti.

VNS 1/2021 selonteossa linjataan: "Maahanmuuttajille tarkoitetun vapaan sivistystyön lukutaitokoulutuksen riittävyys ja saatavuus molemmilla kansalliskielillä varmistetaan."

VST ry näkee että julkisen talouden suunnitelmassa oleva 5 milj. euron vuosittainen lisäys maahanmuuttajien kotouttamiskoulutuksiin on oikeansuuntainen, mutta edelleen liian pieni suhteessa kasvaviin tarpeisiin keskipitkällä aikavälillä, jolloin maahanmuuttajien määrä tulee kasvamaan entisestään koko 2020-luvulla erityisesti kasvukeskusten läheisyyteen. Tämän tärkeän yhteiskunnallisen koulutustehtävän lisärahoitus voisi helpoiten ratkaista lisäämällä vapaalle sivistystyölle osoitettuja VOS-suoritteita.

VNS 3/2021 todetaan: *"Jatkuvan oppimisen ja osaamisen kehittämiseen sekä perhevapailla olevien luku- ja kirjoitustaidon ja perustaitojen parantamiseen kohdennetaan 2 milj. euroa v. 2022 ja 12 milj. euroa vuosina 2023–2024..."*

VST ry:n mielestä tämä julkisen talouden suunnitelmassa oleva resurssi edistää koulutuksellisen tasa-arvon ja koulutuksen saavutettavuuden toteutumista vapaan sivistystyön kattavan alueellisen oppilaitosverkoston kautta.

VNS 1/2021 selonteossa linjataan jatkuvan oppimisen uudistuksesta: *"Lisätään koulutuksellisen tasa-arvon vahvistamiseksi matalan kynnyksen koulutuksia ja tukitoimia, hakevaa toimintaa sekä moniammatillista ohjausta ja palveluja..."*

VST ry toteaa julkisen talouden suunnitelmassa jatkuvan oppimisen uudistuksen olevan riippuvainen EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) 44 milj. euron rahoituksesta vuonna 2021 – ja suurin osa rahoituksesta kohdistuu vuosille 2022-2023. Miten varmistetaan kestävä rahoitus vuosille 2024-2025 jos rahoitus otetaan valtion budjettikehyksen sisällä olevista varoista?

2. VST ry lausuu julkisen talouden suunnitelmasta huomioiden korona-

aikana syntyneet ongelmat
seuraavasti:

VST ry näkee että vapaan sivistystyön koronasta arvioitujen taloudellisten tappioiden olevan yhteensä ovat noin 18 M€ luokkaa jo vuoden 2021 kevätlukukauden ja alkukesän aikana. Ellei näitä opiskelijamaksujen ja muiden tulojen menetyksiä kompensoida vuoden 2021 lisätalousarvioissa, syntyy korona-aikaisista taloudellisista ongelmista pysyviä jälkiä vapaan sivistystyön oppilaitosverkostoon. Haavoittuvassa taloudellisessa tilanteessa olevat oppilaitokset joutuvat tekemään ankaria saneerauksia, vähentämään sekä henkilökuntaa että opetus-tarjontaa, ja jopa lopettamaan toimintansa kokonaan. Tällä olisi taloudellisesti ja alueellisesti eriarvoistava vaikutus opetustarjonnan saavutettavuuteen, ja siten myös exit-koronavaiheen elvyttävään koulutustoimintaan.

3. VST ry lausuu julkisen talouden suunnitelmasta huomioiden veikkauksen tuotoilla rahoitettavat kohteet seuraavasti:

Julkisen talouden suunnitelmassa esitetään Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle kompensatioksi vuonna 2022 yhteensä noin 174 miljoonaa ja vuonna 2023 noin 161 miljoonaa euroa. Huolimatta kompensatiosta tämän vuoden talousarvioon verrattuna rahoitus edunsaajille vähenee yhteensä 41 miljoonalla eurolla vuonna 2022 ja noin 54 miljoonalla euroa vuonna 2023.

VST ry toteaa että Veikkauksen tuottojen vähenemän kompensointi vuosina 2022 ja 2023 on tuiki tarpeellinen toimenpide; kompensatiot eivät kuitenkaan tapahdu täysimääräisesti vuosina 2022-2023. Seurojen ja järjestöjen kanssa yhteistyössä

järjestettävässä vapaassa sivistystyössä (opintokeskukset, liikunnan koulutuskeskukset) valtion rahoitus ei riitä kustannusten kattamiseen; monet järjestöt ovat kohdentaneet avustusrahoitusta veikkausvoittovaroista vapaan sivistystyön koulutuksiin osana omarahoitusosuuttaan. Veikkauksen tuottojen vähentyminen johtaa siten myös järjestöjen vapaan sivistystyön koulutus- ja vapaaehtoistoiminnan koulutuksen leikkauksiin järjestöissä. Tämä tulee huomioida myös vuosina 2024 ja 2025.

Helsingissä 18.5.2021

Hallituksen psta

Björn Wallén, puheenjohtaja Vapaa Sivistystyö ry